

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

VELKÝ SENÁT

VĚC GÄFGEN proti NĚMECKU

(stížnost č. 22978/05)

ROZSUDEK
[Výňatky]

ŠTRASBURK

1. června 2010

Tato verze byla dne 3. června 2010 opravena podle článku 81 jednacího řádu Soudu.

Rozsudek je v autentickém anglickém znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.

1.–74. (...)

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 3 ÚMLUVY

1. Stěžovatel namítal, že byl v rozporu s článkem 3 Úmluvy podroben mučení v rámci policejního výslechu dne 1. října 2002. Tvrdil, že je stále obětí tohoto porušení článku 3, který stanoví:

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

2. Vláda toto tvrzení zpochybnila a namítala, že stěžovatel nemůže nadále tvrdit, že je obětí porušení článku 3.

A. Postavení oběti stěžovatele

3. Článek 34 Úmluvy v příslušných případech stanoví:

„Soud může přijímat stížnosti od každé fyzické osoby ... považující [...] se za oběť [...] v důsledku porušení práv přiznaných Úmluvou a Protokoly k ní jednou z Vysokých smluvních stran. ...“

4. Soud se domnívá, že v projednávané věci nemůže odpovědět na otázku, zda stěžovatel následně ztratil své původní postavení oběti porušení článku 3 Úmluvy ve smyslu článku 34 Úmluvy, aniž by nejprve zjistil, jak bylo se stěžovatelem zacházeno při jeho výslechu, a aniž by posoudil závažnost tohoto zacházení z hlediska článku 3 Úmluvy. Poté lze posoudit přiměřenost či nepřiměřenost reakce orgánů na tuto skutečnost.

1. K tomu, zda je zacházení, jež je předmětem stížnosti, v rozporu s článkem 3
79.–86. (...)

(c) Posouzení Soudem

(i) Shrnutí příslušných zásad

5. Soud připomíná, že článek 3 Úmluvy zakotvuje jednu z nejzákladnějších hodnot demokratické společnosti. Na rozdíl od většiny hmotněprávních ustanovení Úmluvy článek 3 neumožňuje žádné výjimky a není od něj přípustné odstoupení podle čl. 15 odst. 2, a to ani v případě veřejného ohrožení státní existence (viz *Selmouni proti Francii*, č. 25803/94, rozsudek velkého senátu ze dne 28. července 1999, § 95; [*Labita proti Itálii*, č. 26772/95, rozsudek velkého senátu ze dne 6. dubna 2000, § 119]). Soud potvrdil, že i za nejtěžších okolností, jako je boj proti terorismu a organizovanému zločinu, Úmluva absolutně zakazuje mučení a nelidské či ponižující zacházení nebo trestání bez ohledu na chování dotyčné osoby (viz *Chahal proti Spojenému království*, č. 22414/93, rozsudek velkého senátu ze dne 15. listopadu 1996, § 79; *Labita proti Itálii*, cit. výše, § 119). Povaha trestného činu, kterého se stěžovatel údajně dopustil, je proto pro účely článku 3 irelevantní (viz *V. proti Spojenému království*, č. 24888/94, rozsudek velkého senátu ze dne 16. prosince 1999, § 69; *Ramirez Sanchez proti Francii*, č. 59450/00, rozsudek velkého senátu ze dne 4. července 2006, § 116, a *Saadi proti Itálii*, č. 37201/06, rozsudek velkého senátu ze dne 28. února 2008, § 127).

6. Aby špatné zacházení spadalo do působnosti článku 3, musí dosáhnout minimálního stupně závažnosti. Posouzení tohoto minima závisí na všech okolnostech případu, jako je délka trvání zacházení, jeho fyzické nebo psychické účinky a v některých

případech i pohlaví, věk a zdravotní stav oběti (viz *Irsko proti Spojenému království*, č. 5310/71, rozsudek pléna ze dne 18. ledna 1978, § 162; *Jalloh proti Německu*, č. 54810/00, rozsudek velkého senátu ze dne 11. července 2006, § 67). Mezi další faktory patří účel, za jakým bylo zacházení použito, a záměr nebo motivace, které za ním stály (srov. mj. *Aksoy proti Turecku*, č. 21987/93, rozsudek ze dne 18. prosince 1996, § 64; *Egmez proti Kypru*, č. 30873/96, rozsudek ze dne 21. prosince 2000, § 78, a *Krastanov proti Bulharsku*, č. 50222/99, rozsudek ze dne 30. září 2004, § 53), jakož i jeho kontext, jako je atmosféra zvýšeného napětí a emocí (srov. např. *Selmouni proti Francii*, cit. výše, § 104; *Egmez proti Kypru*, cit. výše, loc. cit.).

7. Soud považoval zacházení za „nelidské“ mimo jiné proto, že bylo prováděno úmyslně po dobu mnoha hodin a způsobilo buď skutečné tělesné zranění, nebo intenzivní fyzické a duševní utrpení (viz *Labita proti Itálii*, cit. výše, § 120; *Ramirez Sanchez proti Francii*, cit. výše, § 118). Zacházení je považováno za „ponižující“, pokud bylo takové, že u oběti vyvolávalo pocity strachu, úzkosti a méněcennosti, mohlo je ponížit a pokořit a případně narušit jejich fyzickou nebo morální odolnost, nebo pokud bylo takové, že oběť donutilo jednat proti její vůli nebo přesvědčení (viz mimo jiné *Keenan proti Spojenému království*, č. 27229/95, rozsudek ze dne 6. září 1999, § 110; *Jalloh proti Německu*, cit. výše, § 68).

8. Při rozhodování o tom, zda by určitá forma špatného zacházení měla být klasifikována jako mučení, je třeba vzít v úvahu rozdíl, obsažený v článku 3, mezi tímto pojmem a nelidským nebo ponižujícím zacházením. Jak bylo uvedeno v předchozích případech, zdá se, že toto rozlišování bylo v Úmluvě zakotveno, aby s úmyslným nelidským zacházením vyvolávajícím velmi vážné a kruté utrpení bylo spojeno zvláštní stigma (viz *Irsko proti Spojenému království*, cit. výše, § 167; *Aksoy proti Turecku*, cit. výše, § 63; *Selmouni proti Francii*, cit. výše, § 96). Kromě závažnosti zacházení existuje i účelový prvek mučení, jak je uznán v Úmluvě OSN proti mučení, která v článku 1 definuje mučení jako úmyslné působení silné bolesti nebo utrpení s cílem mimo jiné získat informace, potrestat nebo zastrašit [viz *Akkoç proti Turecku*, č. 22947/93 a 22948/93, rozsudek ze dne 10. října 2000, § 115].

9. Soud dále připomíná, že hrozba jednání zakázaného článkem 3, pokud je dostatečně reálná a bezprostřední, může být v rozporu s tímto ustanovením. Vyhrožování jednotlivci mučením tak může představovat přinejmenším nelidské zacházení [srov. *Campbell a Cosans proti Spojenému království*, č. 7511/76 a 7743/76, rozsudek ze dne 23. března 1983, § 26].

10. Při posuzování důkazů, na nichž je založeno rozhodnutí o tom, zda došlo k porušení článku 3, Soud přijímá důkazní standard „nade vši rozumnou pochybnost“. Tento standard může být naplněn i při existenci dostatečně silných, jasných a do sebe zapadajících indicií nebo nevyvrácených skutkových domněnek (viz *Jalloh proti Německu*, cit. výše, § 67; *Ramirez Sanchez proti Francii*, cit. výše, § 117). Soud zejména rozhodl, že pokud je jednotlivce vzat do policejní vazby v dobrém zdravotním stavu, ale při propuštění je zjištěno, že je zraněn, je povinností státu poskytnout věrohodné vysvětlení pro původ jeho zranění, bez čehož je článek 3 Úmluvy zjevně použitelný (srov. *Tomasi proti Francii*, č. 12850/87, rozsudek ze dne 27. srpna 1992, § 110; *Ribitsch proti Rakousku*, č. 18896/91, rozsudek ze dne 4. prosince 1995, § 34; *Aksoy proti Turecku*, cit. výše, § 61; *Selmouni proti Francii*, cit. výše, § 87).

11. Pokud jsou vznesena tvrzení na poli článku 3 Úmluvy, musí Soud přistoupit k obzvláště důkladné kontrole (viz *Matko proti Slovinsku*, č. 43393/98, rozsudek ze dne 2. listopadu 2006, § 100, a *Vladimir Romanov proti Rusku*, č. 41461/02, rozsudek ze dne 24. července 2008, § 59). Pokud však proběhlo vnitrostátní řízení, není úkolem Soudu nahrazovat posouzení skutkového stavu vnitrostátními soudy svým vlastním hodnocením a zpravidla je na těchto soudech, aby posoudily důkazy, které jim byly předloženy (viz *Klaas*

proti Německu, č. 15473/89, rozsudek ze dne 22. září 1993, § 29; *Jasar proti „Bývalé jugoslávské republice Makedonii“*, č. 69908/01, rozsudek ze dne 15. února 2007, § 49). Ačkoli Soud není vázán zjištěními vnitrostátních soudů, za běžných okolností vyžaduje k tomu, aby se odchýlil od skutkových zjištění, k nimž tyto soudy dospěly, přesvědčivé skutečnosti.

(ii) *Použití těchto zásad na projednávanou věc*

(α) Posouzení skutkového stavu Soudem

12. Při posuzování zacházení, kterému byl stěžovatel vystaven dne 1. října 2002, Soud konstatuje, že mezi stranami je nesporné, že během výslechu toho dne ráno detektiv E., na pokyn zástupce velitele policie ve Frankfurtu nad Mohanem D., stěžovateli vyhrožoval nesnesitelnou bolestí, pokud odmítne prozradit místo pobytu J. Postup, který neměl zanechat žádné stopy, měl provést policista speciálně vyškolený k tomuto účelu, který už byl na cestě na policejní stanici vrtulníkem. Měl být proveden pod lékařským dohledem. To ostatně konstatoval i krajský soud ve Frankfurtu nad Mohanem, a to jak v trestním řízení proti stěžovateli (...), tak v trestním řízení proti policistům (...). Kromě toho je jak z poznámky D. k policejnímu spisu (...), tak ze zjištění krajského soudu v trestním řízení proti D. (...) zřejmé, že D. měl v úmyslu v případě potřeby tuto hrozbu uskutečnit pomocí „séra pravdy“ a že stěžovatel byl varován, že uskutečnění hrozby má nastat každou chvíli.

13. Vzhledem k tomu, že D. několikrát nařídil svým podřízeným vedoucím oddělení, aby v případě nutnosti použili proti stěžovateli sílu, než nakonec nařídil E., aby stěžovateli vyhrožoval mučením (...), nelze jeho příkaz považovat za spontánní akt a je v něm zřetelný prvek záměru. Dále se zdá, že stěžovatel měl během zadržení ve výslechové místnosti spoutané ruce (...), a proto se nacházel ve zvláště zranitelné a tísnivé situaci. Soud je s ohledem na závěry vnitrostátních soudů a na předložené materiály přesvědčen, že policisté přistoupili k danému způsobu výslechu v přesvědčení, že J. může být zachráněn život.

14. Soud dále poznamenává, že stěžovatel tvrdil, že byl během výslechu také fyzicky napaden a zraněn a bylo mu vyhrožováno sexuálním zneužitím. Při posuzování, zda tato tvrzení, která vláda zpochybnila, byla prokázána nade vší pochybnost, Soud konstatuje, že s ohledem na lékařské zprávy předložené stěžovatelem není jeho tvrzení o napadení během výslechu zcela nepodložené. Z těchto zpráv vyplývá, že stěžovatel skutečně utrpěl ve dnech předcházejících lékařským vyšetřením pohmoždění hrudníku.

15. Soud však bere na vědomí i vysvětlení vlády ohledně příčiny zranění stěžovatele, jakož i vyjádření rodičů J. k tomuto bodu. S odkazem na tvrzení samotného stěžovatele v jeho knize vydané v roce 2005 tvrdili, že všechna zranění, včetně poranění kůže, která stěžovatel nesporně utrpěl, byla způsobena během jeho zatčení, kdy byl přitisknut obličejem k zemi (...). Soud dále poznamenává, že vnitrostátní soudy neshledaly žádné z dalších tvrzení stěžovatele za prokázané. Zdá se, že před vnitrostátními soudy, které vyslechly a hodnotily důkazy, stěžovatel neuvedl tvrzení o fyzických zraněních, která utrpěl během výslechu, přinejmenším ne v takovém rozsahu, jak to učinil před tímto Soudem (...). Lékařské zprávy navíc neobsahují žádné údaje o pravděpodobné příčině zranění (...).

16. S ohledem na výše uvedené nemůže Soud dospět k závěru, že námitky stěžovatele týkající se fyzických útoků a zranění spolu s údajnou hrozbou sexuálního zneužití během výslechu byly prokázány nade vší pochybnost.

17. Soud dále podotýká, že byl stěžovatel podle svých tvrzení opětovně vystaven zacházení zakázanému článkem 3, neboť byl nucen chodit bez bot lesem v Birsteinu a byl donucen označit přesnou polohu ostatků a sdělit další důkazy. Tato tvrzení vláda rovněž zpochybňuje. Soud poznamenává, že podle zjištění vnitrostátních orgánů stěžovatel po svém výslechu souhlasil s tím, že doprovodí policisty k rybníku, kde ukryl ostatky J. (...). Nic

nenasvědčuje tomu, že by stěžovateli cestou do Birsteinu někdo z přítomných policistů slovně vyhrožoval, aby ho donutil sdělit přesnou polohu ostatků. Otázka, zda a do jaké míry bylo poskytnutí důkazů stěžovatelem v Birsteinu v příčinné souvislosti s výhrůžkami na policejní stanici, však zůstává otázkou, kterou je třeba posoudit podle článku 6. Vzhledem k tomu, že lékařské zprávy obsahovaly diagnózu otoků a puchýřů na nohou stěžovatele (...), Soud konstatuje, že jeho tvrzení, že byl nucen chodit bez bot, není zcela neopodstatněné. Vnitrostátní soudy však po přezkoumání předložených důkazů nepovažovaly toto tvrzení – které stěžovatel podle všeho od počátku nezmínil ani ve vnitrostátním řízení – za prokázané (...). Příčinu poranění vyšetřující lékaři nezjistili. Za těchto okolností Soud nepovažuje tvrzení stěžovatele v tomto ohledu za prokázaná nade vší rozumnou pochybnost.

18. S ohledem na výše uvedené považuje Soud za prokázané, že policie dne 1. října 2002 stěžovateli vyhrožovala, že bude vystaven nesnesitelné bolesti způsobem uvedeným v § 94 až 95 výše, aby ho donutila prozradit polohu J.

(β) Právní kvalifikace zacházení

19. Soud bere na vědomí, že vláda uznala, že zacházení, kterému byl stěžovatel vystaven ze strany E., porušuje článek 3 Úmluvy. S ohledem na závažná tvrzení stěžovatele o mučení a tvrzení vlády o ztrátě postavení oběti však Soud považuje za nezbytné provést vlastní posouzení, zda lze říci, že toto zacházení dosáhlo minimálního stupně závažnosti, aby spadalo do působnosti článku 3, a pokud ano, jak má být kvalifikováno. S ohledem na příslušné faktory uvedené v judikatuře Soudu (viz § 88–91 výše) bude Soud postupně zkoumat délku trvání zacházení, kterému byl stěžovatel vystaven, jeho fyzické nebo psychické účinky na něj, zda bylo zacházení úmyslné či nikoli, jeho účel a kontext, v němž bylo použito.

20. Pokud jde o délku napadeného jednání, Soud konstatuje, že výslech pod hrozbou špatného zacházení trval přibližně deset minut.

21. Pokud jde o fyzické a psychické následky, Soud konstatuje, že stěžovatel, který předtím odmítl prozradit, kde se J. nachází, se pod pohrůžkou přiznal k tomu, kde tělo ukryl. Následně v průběhu vyšetřovacího řízení pokračoval v podrobném popisu smrti J. Soud se proto domnívá, že skutečné a bezprostřední hrozby úmyslného a bezprostředního špatného zacházení, kterým byl stěžovatel během výslechu vystaven, je třeba považovat za takové, které mu způsobily značný strach, úzkost a duševní utrpení. Stěžovatel však nepředložil lékařskou zprávu, která by prokazovala, že v důsledku toho utrpěl dlouhodobé nepříznivé psychické následky.

22. Soud dále poznamenává, že výhrůžka nebyla spontánním činem, ale byla předem naplánovaná a promyšlená záměrným a úmyslným způsobem.

23. Pokud jde o účel výhrůžek, Soud je přesvědčen, že stěžovatel byl záměrně vystaven takovému zacházení proto, aby detektiv získal informace o tom, kde se J. nacházel.

24. Soud dále podotýká, že hrozby úmyslného a bezprostředně hrozícího špatného zacházení byly proneseny v kontextu toho, že stěžovatel byl při zadržení příslušníky orgánů činných v trestním řízení zjevně spoután, a tedy ve stavu zranitelnosti. Je zřejmé, že D. a E. jednali v rámci plnění svých povinností příslušníků státního orgánu a že měli v úmyslu v případě potřeby tuto hrozbu provést pod lékařským dohledem a za pomoci speciálně vyškoleného policisty. Navíc příkaz D. k zastrašení stěžovatele nebyl spontánním rozhodnutím, neboť takový příkaz vydal již několikrát dříve a byl stále netrpělivější, když jeho podřízení neplnili jeho pokyny. K vyhrožování došlo v atmosféře zvýšeného napětí a emocí, za okolností, kdy byli policisté pod silným tlakem, neboť se domnívali, že život J. je ve značném ohrožení.

25. V této souvislosti Soud uznává motivaci jednání policistů a skutečnost, že jednali ve snaze zachránit život dítěte. Je však třeba zdůraznit, že s ohledem na ustanovení článku 3 a na jeho dlouhodobě ustálenou judikaturu (viz § 87 výše) platí zákaz špatného zacházení s osobou bez ohledu na chování oběti nebo motivaci orgánů. Mučení, nelidské nebo ponižující zacházení nelze provádět ani za okolností, kdy je ohrožen život jednotlivce. Žádná výjimka není povolena ani v případě veřejného ohrožení státní existence. Článek 3, který byl formulován jednoznačně, uznává, že každá lidská bytost má absolutní, nezadatelné právo nebýt podrobena mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení za žádných, ani těch nejtěžších okolností. Filozofický základ, na němž je založena absolutní povaha práva podle článku 3, nepřipouští žádné výjimky nebo ospravedlňující faktory či vyvažování zájmů, a to bez ohledu na chování dotyčné osoby a povahu daného trestného činu.

26. S ohledem na faktory relevantní pro charakteristiku zacházení, kterému byl stěžovatel vystaven, je Soud přesvědčen, že skutečné a bezprostředně chystané hrozby vůči stěžovateli za účelem získání informací dosáhly minimální úrovně závažnosti, aby napadené jednání spadalo do působnosti článku 3. Soud opakuje, že podle jeho vlastní judikatury (viz § 91 výše), která rovněž odkazuje na definici mučení v článku 1 Úmluvy OSN proti mučení (...), a podle názorů jiných mezinárodních orgánů zabývajících se ochranou lidských práv (...), na které se obdobně odvolávala i organizace Redress Trust, může i sama hrozba mučením představovat mučení, neboť podstata mučení zahrnuje jak fyzickou bolest, tak duševní utrpení. Zejména strach z fyzického mučení může sám o sobě představovat psychické mučení. Zdá se však, že panuje široká shoda, a Soud se rovněž domnívá, že klasifikace toho, zda daná hrozba fyzického mučení představuje psychické mučení nebo nelidské či ponižující zacházení, závisí na všech okolnostech daného případu, včetně zejména závažnosti vyvíjeného nátlaku a intenzity způsobeného psychického utrpení. V porovnání s případy, v nichž bylo mučení v judikatuře Soudu shledáno jako prokázané, se Soud domnívá, že způsob výsledku, jemuž byl stěžovatel za okolností tohoto případu podroben, byl dostatečně závažný na to, aby představoval nelidské zacházení zakázané článkem 3, ale nedosáhl úrovně krutosti nutné k dosažení prahu mučení.

2. K tomu, zda stěžovatel ztratil postavení oběti

109.–114. (...)

(c) Posouzení Soudem

(i) Shrnutí příslušných zásad

27. Soud opakuje, že náprava jakéhokoli porušení Úmluvy je v první řadě věcí vnitrostátních orgánů. V tomto ohledu je otázka, zda stěžovatel může tvrdit, že je obětí tvrzeného porušení, relevantní ve všech fázích řízení podle Úmluvy (viz mimo jiné *Siliadin proti Francii*, č. 73316/01, rozsudek ze dne 26. července 2005, § 61, a *Scordino proti Itálii* (č. 1), č. 36813/97, rozsudek velkého senátu ze dne 29. března 2006, § 179). Rozhodnutí nebo opatření ve prospěch stěžovatele v zásadě nestačí k tomu, aby byl zbaven svého postavení „oběti“ pro účely článku 34 Úmluvy, ledaže vnitrostátní orgány výslovně nebo co do podstaty uznaly porušení Úmluvy a následně mu za něj přiznaly nápravu (viz mimo jiné *Eckle proti Německu*, č. 8130/78, rozsudek ze dne 15. července 1982, § 66; *Dalban proti Rumunsku*, č. 28114/95, rozsudek velkého senátu ze dne 28. září 1999, § 44; *Siliadin proti Francii*, cit. výše, § 62; *Scordino proti Itálii* (č. 1), cit. výše, § 180).

28. Pokud jde o nápravu, která je vhodná a dostatečná k nápravě porušení práva podle Úmluvy na vnitrostátní úrovni, Soud ji obecně považuje za závislou na všech okolnostech případu, zejména s ohledem na povahu dotčeného porušení Úmluvy (srov. např. *Scordino proti Itálii* (č. 1), cit. výše, § 186). V případech úmyslného špatného zacházení ze strany

státních orgánů v rozporu s článkem 3 Soud opakovaně shledal, že pro zajištění dostatečné nápravy jsou nezbytná dvě opatření. Zaprvé, státní orgány musely provést důkladné a účinné vyšetřování, které by vedlo k identifikaci a potrestání odpovědných osob (viz mimo jiné *Krastanov proti Bulharsku*, cit. výše, § 48; *Çamdereli proti Turecku*, č. 28433/02, rozsudek ze dne 17. července 2008, § 28–29; *Vladimir Romanov proti Rusku*, cit. výše, § 79 a 81). Zadruhé, v příslušných případech je nutné přiznat stěžovateli odškodnění (viz *Vladimir Romanov proti Rusku*, cit. výše, § 79, a *mutatis mutandis Aksoy proti Turecku*, cit. výše, § 98; *Abdülsamet Yaman proti Turecku*, č. 32446/96, rozsudek ze dne 2. listopadu 2004, § 53 [oba v kontextu článku 13]) nebo alespoň možnost požadovat a získat odškodnění za újmu, kterou stěžovatel utrpěl v důsledku špatného zacházení [srov. *mutatis mutandis Nikolova a Velichkova proti Bulharsku*, č. 7888/03, rozsudek ze dne 20. prosince 2007, § 56 (týkající se porušení článku 2)]; *Çamdereli proti Turecku*, cit. výše, § 29; *Yeter proti Turecku*, č. 33750/03, rozsudek ze dne 13. ledna 2009, § 58).

29. Pokud jde o požadavek důkladného a účinného vyšetřování, Soud opakuje, že pokud jednotlivec vznesl hájitelné tvrzení, že s ním nezákonně policie nebo jiné podobné státní orgány zacházely závažně špatným způsobem a v rozporu s článkem 3, toto ustanovení ve spojení s obecnou povinností státu podle článku 1 Úmluvy „přiznat [...] každému, kdo podléhá jejich jurisdikci, práva a svobody uvedené v ... této Úmluvě [...]“, implicitně vyžaduje, aby bylo provedeno účinné úřední vyšetřování. Takové vyšetřování, stejně jako vyšetřování podle článku 2, by mělo vést k identifikaci a potrestání odpovědných osob [viz mimo jiné *Assenov a ostatní proti Bulharsku*, č. 24760/94, rozsudek ze dne 28. října 1998, § 102; *Labita proti Itálii*, cit. výše, § 131; *Çamdereli proti Turecku*, cit. výše, § 36–37, a *Vladimir Romanov proti Rusku*, cit. výše, § 81]. Aby bylo vyšetřování účinné v praxi, je nezbytným předpokladem, aby stát přijal trestněprávní ustanovení postihující jednání, které je v rozporu s článkem 3 (srov. *mutatis mutandis M. C. proti Bulharsku*, č. 39272/98, rozsudek ze dne 4. prosince 2003, § 150, 153 a 166; *Nikolova a Velichkova proti Bulharsku*, cit. výše, § 57; *Çamdereli proti Turecku*, cit. výše, § 38).

30. Pokud jde o požadavek na odškodnění za účelem nápravy porušení článku 3 na vnitrostátní úrovni, Soud opakovaně konstatoval, že kromě důkladného a účinného vyšetřování je nezbytné, aby stát v příslušných případech přiznal stěžovateli odškodnění nebo mu alespoň umožnil žádat a získat odškodnění za újmu, kterou utrpěl v důsledku špatného zacházení (podrobně viz odkazy v § 116 výše). Soud již měl příležitost uvést v souvislosti s jinými články Úmluvy, že postavení oběti stěžovatele může záviset na výši odškodnění přiznaného na vnitrostátní úrovni s ohledem na skutečnosti, na které si stěžuje před Soudem (viz např. *Normann proti Dánsku*, č. 44704/98, rozhodnutí ze dne 14. června 2001; *Scordino proti Itálii* (č. 1), cit. výše, § 202, s ohledem na stížnost podle článku 6, nebo *Jensen a Rasmussen proti Dánsku*, č. 52620/99, rozhodnutí ze dne 20. března 2003, pokud jde o stížnost podle článku 11). Tento závěr platí *mutatis mutandis* pro stížnosti týkající se porušení článku 3.

31. V případě úmyslného špatného zacházení nelze porušení článku 3 napravit pouze přiznáním odškodnění oběti. Je tomu tak proto, že pokud by orgány mohly omezit svou reakci na případy úmyslného špatného zacházení ze strany příslušníků státních orgánů na pouhé zaplacení odškodnění, aniž by se dostatečně zasadily o stíhání a potrestání odpovědných osob, bylo by v některých případech možné, aby státní orgány prakticky beztrestně zneužívaly práva osob, které jsou pod jejich kontrolou, a obecný právní zákaz mučení a nelidského a ponižujícího zacházení by byl navzdory svému zásadnímu významu v praxi neúčinný (viz, kromě mnoha jiných autorit, *Krastanov proti Bulharsku*, cit. výše, § 60; *Çamdereli proti Turecku*, cit. výše, § 29; *Vladimir Romanov proti Rusku*, cit. výše, § 78).

(ii) Použití zásad na projednávanou věc

32. Soud tedy musí nejprve přezkoumat, zda vnitrostátní orgány výslovně nebo co do podstaty uznaly porušení Úmluvy. V této souvislosti poznamenává, že v trestním řízení proti stěžovateli krajský soud ve Frankfurtu nad Mohanem ve svém rozhodnutí ze dne 9. dubna 2003 výslovně uvedl, že hrozba způsobit stěžovateli bolest s cílem získat od něj výpověď nejenže představovala zakázanou metodu výslechu podle § 136a trestního řádu, ale tato hrozba rovněž nerespektovala článek 3 Úmluvy, který je základem tohoto ustanovení trestního řádu (...). Stejně tak Spolkový ústavní soud s odkazem na závěr krajského soudu o porušení článku 3 konstatoval, že nebyla respektována lidská důstojnost stěžovatele a zákaz špatného zacházení s vězni (článek 1 a čl. 104 odst. 1 druhá věta ústavy) (...). Kromě toho v rozsudku ze dne 20. prosince 2004, kterým byli odsouzeni policisté D. a E., krajský soud ve Frankfurtu nad Mohanem konstatoval, že takové vyšetřovací metody nelze odůvodnit jako akt nezbytnosti, protože „nezbytnost“ není okolností vylučující protiprávnost při porušení absolutní ochrany lidské důstojnosti podle článku 1 ústavy, která je rovněž podstatou článku 3 Úmluvy (...). Vzhledem k tomu je velký senát, který se v tomto ohledu ztotožňuje se závěry senátu, přesvědčen, že vnitrostátní soudy, které byly povolány k rozhodnutí v této věci, výslovně a jednoznačně uznaly, že výslech stěžovatele porušil článek 3 Úmluvy.

33. Při posuzování toho, zda vnitrostátní orgány dále poskytly stěžovateli přiměřenou a dostatečnou nápravu porušení článku 3, musí Soud především určit, zda provedly důkladné a účinné vyšetřování proti odpovědným osobám v souladu s požadavky jeho judikatury. Soud přitom již dříve zohlednil několik kritérií. Zaprvé, důležitými faktory pro účinné vyšetřování, které je považováno za měřítko odhodlání orgánů identifikovat a stíhat odpovědné osoby, jsou jeho rychlost (srov. mimo jiné *Selmouni proti Francii*, cit. výše, § 78–79; *Nikolova a Velichkova*, cit. výše, § 59; *Vladimir Romanov*, cit. výše, § 85 a násl.) a jeho urychlené vyřízení (srov. *Mikheyev proti Rusku*, č. 77617/01, rozsudek ze dne 26. ledna 2006, § 109 a *Dedovskiy a ostatní proti Rusku*, č. 7178/03, rozsudek ze dne 15. května 2008, § 89). Za rozhodující byl dále považován výsledek vyšetřování a následného trestního řízení, včetně uložených sankcí a disciplinárních opatření. Je nezbytné zajistit, aby nebyl oslaben odstrašující účinek zavedeného soudního systému a význam role, kterou má hrát při prevenci porušování zákazu špatného zacházení (srov. *Ali a Ayşe Duranovi proti Turecku*, č. 42942/02, rozsudek ze dne 8. dubna 2008, § 62; *Çamdereli proti Turecku*, cit. výše, § 38, *Nikolova a Velichkova proti Bulharsku*, cit. výše, § 60 a násl.).

34. Soud v tomto případě konstatuje, že trestní stíhání policistů D. a E. bylo zahájeno přibližně tři až čtyři měsíce po výslechu stěžovatele dne 1. října 2002 (...) a že tito policisté byli pravomocně odsouzeni přibližně dva roky a tři měsíce po tomto datu. I když Soud konstatuje, že krajský soud ve Frankfurtu nad Mohanem zmírnil jejich trest, mimo jiné s ohledem na dlouhou dobu řízení (...), je připraven uznat, že vyšetřování a trestní řízení byly přesto dostatečně promptně zahájeny a rychle uzavřeny, aby splňovaly požadavky stanovené Úmluvou.

35. Soud dále poznamenává, že policisté byli shledáni vinnými z nátlaku a navádění k nátlaku podle ustanovení německého trestního práva za své jednání při výslechu stěžovatele, které bylo v rozporu s článkem 3. Soud však podotýká, že jim za toto porušení byly uloženy pouze velmi mírné a podmíněné tresty. Soud v této souvislosti opakuje, že není jeho úkolem rozhodovat o míře individuální viny (viz *Öneryildiz proti Turecku*, č. 48939/99, rozsudek velkého senátu ze dne 30. listopadu 2004, § 116; *Nachova a ostatní proti Bulharsku*, č. 43577/98 a 43579/98, rozsudek velkého senátu ze dne 6. července 2005, § 147), nebo o určení přiměřeného trestu pachateli, což jsou záležitosti spadající do výlučné pravomoci vnitrostátních trestních soudů. Nicméně podle článku 19 Úmluvy a v souladu se zásadou, že Úmluva má zaručovat práva, která nejsou teoretická nebo iluzorní, ale účinná v praxi, musí Soud zajistit, aby povinnost státu chránit práva osob podléhajících jeho jurisdikci byla

náležitě naplněna (viz *Nikolova a Velichkova proti Bulharsku*, cit. výše, § 61, s dalšími odkazy). Z toho vyplývá, že Soud sice uznává úlohu vnitrostátních soudů při volbě vhodných sankcí za špatné zacházení ze strany státních orgánů, musí si však zachovat svou kontrolní funkci a zasáhnout v případech zjevného nepoměru mezi závažností činu a uloženým trestem. V opačném případě by povinnost státu provést účinné vyšetřování ztratila velkou část svého významu (viz *Nikolova a Velichkova proti Bulharsku*, cit. výše, § 62; *Ali a Ayşe Duranovi proti Turecku*, cit. výše, § 66).

36. Soud nepřehlíží, že krajský soud ve Frankfurtu nad Mohanem při stanovení trestů pro D. a E. zohlednil řadu polehčujících okolností (...). Připouští, že tato stížnost není srovnatelná s jinými případy týkajícími se svévolných a závažných brutálních činů ze strany státních orgánů, které se tyto následně snažily utajit, a v nichž by Soud považoval za vhodnější uložení nepodmíněných trestů odnětí svobody (srov. např. *Nikolova a Velichkova proti Bulharsku*, cit. výše, § 63; *Ali a Ayşe Duranovi proti Turecku*, cit. výše, § 67–72). Nicméně uložení téměř symbolických pokut ve výši 60 a 90 denních plateb ve výši 60 a 120 EUR a navíc jejich podmíněné odložení nelze považovat za přiměřenou reakci na porušení článku 3, a to ani v kontextu praxe ukládání trestů v žalovaném státě. Takový trest, který je zjevně nepřiměřený porušení jednoho ze základních práv Úmluvy, nemá potřebný odrazující účinek, aby se zabránilo dalšímu porušování zákazu špatného zacházení v budoucích obtížných situacích.

37. Pokud jde o uložené disciplinární tresty, Soud konstatuje, že během vyšetřování a soudního řízení s D. a E. byli oba převeleni na pozice, které nebyly nadále přímo spojeny s vyšetřováním trestných činů (...). D. byl později převelen na policejní ředitelství pro techniku, logistiku a administrativu a byl jmenován jeho vedoucím (...). V této souvislosti Soud odkazuje na své opakované závěry, že v případech, kdy jsou příslušníci státních orgánů obviněni z trestných činů zahrnujících špatné zacházení, je důležité, aby byli po dobu vyšetřování nebo soudního řízení dočasně zproštěni výkonu služby a v případě odsouzení propuštěni (viz např. *Abdulsamet Yaman proti Turecku*, cit. výše, § 55; *Nikolova a Velichkova proti Bulharsku*, cit. výše, § 63; *Ali a Ayşe Duranovi proti Turecku*, cit. výše, § 64). I když Soud připouští, že skutkové okolnosti tohoto případu nejsou srovnatelné se skutkovými okolnostmi v citovaných případech, přesto konstatuje, že následné jmenování D. do funkce vedoucího policejního útvaru vyvolává vážné pochybnosti o tom, zda reakce orgánů dostatečně odráží závažnost porušení článku 3, z něhož byl uznán vinným.

38. Pokud jde o další požadavek na odškodnění za účelem nápravy porušení článku 3 na vnitrostátní úrovni, Soud poznamenává, že stěžovatel využil možnosti požadovat odškodnění za újmu, která mu vznikla v důsledku porušení článku 3. Jeho žádost o právní pomoc pro zahájení řízení o úřední odpovědnosti po vrácení věci však zjevně sama o sobě trvá již více než tři roky, a proto dosud neproběhlo žádné jednání a nebylo vydáno žádné rozhodnutí o podstatě jeho nároku. Soud podotýká, že v praxi přiznává odškodnění podle článku 41 Úmluvy za nemajetkovou újmu s ohledem na závažnost porušení článku 3 [viz kromě mnoha jiných *Selçuk a Asker proti Turecku*, č. 23184/94 a 23185/94, rozsudek ze dne 24. dubna 1998, § 117–18].

39. V každém případě se domnívá, že přiměřená a dostatečná náprava porušení Úmluvy může být poskytnuta pouze za podmínky, že žádost o odškodnění zůstane účinným, přiměřeným a dostupným opravným prostředkem. Zejména nadměrné průtahy v řízení o odškodnění způsobí neúčinnost tohoto opravného prostředku (srov. *mutatis mutandis Scordino proti Itálii* (č. 1), cit. výše, § 195, pokud jde o odškodnění za nedodržení požadavku „přiměřené lhůty“ podle článku 6). Soud konstatuje, že skutečnost, že vnitrostátní soudy nerozhodly o meritu stěžovatelovy žádosti o odškodnění po dobu více než tři let, vyvolává vážné pochybnosti o účinnosti řízení o úřední odpovědnosti za okolností tohoto případu. Zdá se, že orgány nejsou odhodlány rozhodnout o vhodné nápravě, která by měla být přiznána

stěžovateli, a tudíž nereagovaly na předmětné porušení článku 3 odpovídajícím a účinným způsobem.

40. Soud dále podotýká, že podle stěžovatele by náprava porušení článku 3 ze strany orgánů mohla být zajištěna pouze tím, že by v jeho procesu byly vyloučeny všechny důkazy získané v přímém důsledku porušení tohoto článku. Soud konstatuje, že ve své stávající judikatuře obecně považuje splnění požadavků na vyšetřování a odškodnění za nezbytné a dostačující k tomu, aby žalovaný stát poskytl odpovídající nápravu na vnitrostátní úrovni v případech špatného zacházení ze strany svých orgánů porušujících článek 3 (viz § 116–19 výše). Zároveň však konstatoval, že otázka, jaká opatření k nápravě jsou vhodná a dostatečná pro nápravu porušení práva podle Úmluvy, závisí na všech okolnostech případu (viz § 116 výše). Nevylučuje proto, že v případech, kdy použití vyšetřovací metody zakázané článkem 3 vedlo ke znevýhodnění stěžovatele v trestním řízení proti němu, by přiměřená a dostatečná náprava tohoto porušení mohla kromě výše uvedených požadavků zahrnovat i opatření k nápravě, která by řešila otázku přetrvávajícího dopadu této zakázané vyšetřovací metody na soudní řízení, zejména vyloučení důkazů získaných porušením článku 3.

41. V projednávané věci však Soud nemusí tuto otázku řešit, a proto nemusí v této fázi zkoumat, zda lze říci, že zakázaný způsob výslechu při vyšetřování měl pokračující dopad na proces stěžovatele a znamenal pro něj nevýhody. S ohledem na svá výše uvedená zjištění se domnívá, že různá opatření přijatá vnitrostátními orgány v žádném případě plně neodpovídají požadavku na nápravu, jak je stanoveno v jeho judikatuře. Žalovaný stát proto neposkytl stěžovateli dostatečnou nápravu za zacházení, které bylo v rozporu s článkem 3.

42. Z toho vyplývá, že stěžovatel může stále tvrdit, že je obětí porušení článku 3 ve smyslu článku 34 Úmluvy.

B. Soulad s článkem 3

43. Soud odkazuje na své výše uvedené zjištění (viz § 94–108), že při výslechu na policii dne 1. října 2002 bylo stěžovateli vyhrožováno mučením s cílem donutit ho prozradit polohu J. a že tento způsob výslechu představoval nelidské zacházení, které zakazuje článek 3.

44. Došlo tedy k porušení článku 3 Úmluvy.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ÚMLUVY

45. Stěžovatel dále tvrdil, že jeho právo na spravedlivý proces bylo porušeno zejména přijetím a použitím důkazů, které byly získány pouze v důsledku přiznání, k němuž byl donucen v rozporu s článkem 3. Článek 6 v příslušných částech stanoví následující:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě ... projednána nezávislým a nestranným soudem

...

3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

...

c) obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru ...“

A. Rozsah řízení před velkým senátem

46. Soud poznamenává, že před velkým senátem stěžovatel rovněž zopakoval svou stížnost podle článku 6, že mu byl dne 1. října 2002 záměrně odepřen kontakt s obhájcem, dokud nebudou zajištěny všechny důkazy proti němu. Podle judikatury velkého senátu je „případem“ postoupeným velkému senátu stížnost, jak byla prohlášena senátem za přijatelnou (viz mimo jiné *K. a T. proti Finsku*, č. 25702/94, rozsudek velkého senátu ze dne 12. července

2001, § 141; *Göç proti Turecku*, č. 36590/97, rozsudek velkého senátu ze dne 11. července 2002, § 36; *Cumpănă a Mazăre proti Rumunsku*, č. 33348/96, rozsudek velkého senátu ze dne 17. prosince 2004, § 66). Vzhledem k tomu, že senát ve svém rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 10. dubna 2007 shledal, že stěžovatel nevyčerpal vnitrostátní opravné prostředky, jak požaduje čl. 35 odst. 1 Úmluvy, pokud jde o stížnost týkající se konzultace s jeho obhájcem, není velký senát příslušný k jejímu projednání.

B. Předběžná námitka vlády

47. Vláda namítla, že stěžovatel nevyčerpal vnitrostátní opravné prostředky, jak vyžaduje čl. 35 odst. 1 Úmluvy, pokud jde o jeho zbývající námitku podle článku 6. Před vnitrostátními soudy řádně neuplatnil své námitky, že nebylo zastaveno trestní řízení proti němu a že v tomto řízení nebylo vyloučeno použití důkazů získaných v důsledku zakázaných vyšetřovacích metod.

136. – 140. (...)

3. Posouzení Soudem

48. Velký senát je příslušný k přezkoumání předběžné námitky, neboť vláda již dříve vznesla tutéž námitku před senátem ve svém vyjádření k přijatelnosti stížnosti (viz § 84 rozsudku senátu), a to v souladu s pravidly 54 a 55 jednacího řádu Soudu (viz *N. C. proti Itálii*, č. 24952/94, rozsudek velkého senátu ze dne 18. prosince 2002, § 44; *Azinas proti Kypru*, č. 56679/00, rozsudek velkého senátu ze dne 28. dubna 2004, § 32 a 37; *Sejdovic proti Itálii*, č. 56581/00, rozsudek velkého senátu ze dne 1. března 2006, § 41).

49. Soud opakuje, že účelem článku 35 je poskytnout státům, jež jsou smluvní stranou Úmluvy, možnost zabránit porušením nebo napravit porušení, která jsou jim vytýkána, a to dříve, než jsou tato tvrzení předložena Soudu (viz mimo jiné *Civet proti Francii*, č. 29340/95, rozsudek velkého senátu ze dne 28. září 1999, § 41). Ustanovení čl. 35 odst. 1 Úmluvy musí být sice uplatňováno s určitou mírou flexibility a bez přehnaného formalismu, nevyžaduje však pouze to, aby byly podávány stížnosti k příslušným vnitrostátním soudům a aby byly využívány účinné opravné prostředky určené k napadení již vydaných rozhodnutí. Obvykle také vyžaduje, aby námitky, které mají být následně podány k Soudu, byly podány u týchž soudů, přinejmenším po obsahové stránce a v souladu s formálními požadavky a lhůtami stanovenými vnitrostátním právem (viz mimo jiné *Cardot proti Francii*, č. 11069/84, rozsudek ze dne 19. března 1991, § 34; *Elçi a ostatní proti Turecku*, č. 23145/93 a 25091/94, rozsudek ze dne 13. listopadu 2003, § 604 a 605).

50. Vnitrostátní opravné prostředky proto nebyly vyčerpany, pokud odvolání nebylo přijato k posouzení z důvodu procesní chyby stěžovatele. Nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků mu však nelze vytýkat, pokud i přes nedodržení zákonem předepsaných forem příslušný orgán přesto odvolání věcně přezkoumal (srov. mimo jiné *Metropolitní církev Besarábie a ostatní proti Moldavsku* č. 45701/99, rozhodnutí ze dne 7. června 2001; *Skalka proti Polsku*, č. 43425/98, rozhodnutí ze dne 3. října 2002; *Jalloh proti Německu*, č. 54810/00, rozhodnutí ze dne 26. října 2004; *Vladimir Romanov*, cit. výše, § 52).

51. Soud konstatuje, že stěžovatel si před ním stěžoval, že jeho trestní řízení bylo nespravedlivé v důsledku toho, že v řízení byly připuštěny důkazy, které byly získány v přímém důsledku přiznání, k němuž byl donucen. Tuto otázku vznesl konkrétně před krajským soudem, zejména v předběžné stížnosti ze dne 9. dubna 2003, kterou se domáhal vyslovení zákazu použít v trestním řízení všechny důkazy, o kterých se vyšetřovacím orgánům dozvěděly z důvodu nezákonně získaných výpovědí (...). Soud konstatuje, že se stěžovatel ve svém odvolání k Spolkovému soudnímu dvoru odvolal na tuto stížnost a předložil tomu soudu její úplnou kopii (...). Spolkový soudní dvůr sám zamítl jeho odvolání

jako neopodstatněné, aniž by své rozhodnutí odůvodnil. Za těchto okolností je Soud přesvědčen, že stěžovatel v souladu s požadavky jeho judikatury uplatnil podstatu své stížnosti podle článku 6 v řízení před Spolkovým soudním dvorem. Soud zejména nemůže spekulovat o tom, zda Spolkový soudní dvůr přijal případně odlišný výklad rozsahu odvolání stěžovatele, který podal spolkový státní zástupce. Vzhledem k tomu, že stěžovatel před Spolkovým ústavním soudem opětovně namítal, že použití protiústavních vyšetřovacích metod mělo mít za následek zákaz připuštění dotyčných důkazů v jeho procesu (...), Soud uzavírá, že podstatu své stížnosti podle článku 6 uplatňoval v průběhu celého řízení před vnitrostátními soudy.

52. Soud dále podotýká, že stěžovatel kromě toho u krajského soudu, Spolkového soudního dvora a Spolkového ústavního soudu namítal, že trestní řízení proti němu mělo být zastaveno z důvodu použití protiústavních vyšetřovacích metod (...). Stejně jako jeho výše uvedená stížnost (viz § 144) se i tato stížnost týkala právních důsledků použití důkazů získaných zakázanými metodami výslechu v přípravném řízení. Spolkový ústavní soud prohlásil jeho ústavní stížnost v tomto ohledu za nepřipustnou, neboť nebyla dostatečně odůvodněna. Soud nicméně poznamenává, že Spolkový ústavní soud ve svém rozhodnutí potvrdil, že policisté při vyšetřovacím řízení vyhrožovali stěžovateli způsobením bolesti, čímž zasáhli do lidské důstojnosti a porušili zákaz vystavení stěžovatele špatnému zacházení, jak je zakotveno v ústavě. Zmíněný soud dále uvedl, že procesní vada spočívající v použití protiústavních vyšetřovacích metod byla trestními soudy dostatečně napravena vyloučením výpovědí učiněných pod pohrůzkou z procesu, a navíc nevyžadovala zastavení trestního řízení (...). Soud má za to, že těmito vyjádřeními se Spolkový ústavní soud alespoň částečně zabýval podstatou ústavní stížnosti stěžovatele týkající se zastavení trestního stíhání proti němu. Proto mu ani v tomto ohledu nelze vytýkat nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků.

53. Soud konstatuje, že stěžovatel tak poskytl vnitrostátním soudům možnost napravit tvrzené porušení, a dospěl k závěru, že námitka vlády týkající se nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků musí být zamítnuta.

C. Soulad s článkem 6 Úmluvy

147.–161. (...)

3. Posouzení Soudem

(a) Shrnutí příslušných zásad

54. Soud opakuje, že jeho povinností podle článku 19 Úmluvy je zajistit dodržování závazků, které státy, jež jsou smluvní stranou Úmluvy, přijaly. Jeho úkolem zejména není zabývat se skutkovými nebo právními omyly, kterých se údajně dopustil vnitrostátní soud, pokud jimi nebyla porušena práva a svobody chráněné Úmluvou. Článek 6 sice zaručuje právo na spravedlivý proces, nestanoví však žádná pravidla pro přijatelnost důkazů jako takovou, která je primárně předmětem úpravy vnitrostátního práva (viz *Schenk proti Švýcarsku*, č. 10862/84, rozsudek ze dne 12. července 1988, § 45–46; *Teixeira de Castro proti Portugalsku*, č. 25829/94, rozsudek ze dne 9. června 1998, § 34; *Heglas proti České republice*, č. 5935/02, rozsudek ze dne 1. března 2007, § 84).

55. Úkolem Soudu tedy není zásadně určovat, zda mohou být určité druhy důkazů – např. důkazy získané nezákonně z hlediska vnitrostátního práva – přípustné. Je třeba odpovědět na otázku, zda bylo řízení spravedlivé jako celek, včetně způsobu, jakým byly získány důkazy. To zahrnuje zkoumání protiprávnosti a v případě, že se jedná o porušení jiného práva podle Úmluvy, i povahu zjištěného porušení (viz mimo jiné *Khan proti Spojenému království*, č. 35394/97, rozsudek ze dne 12. května 2000, § 34; *P. G. a J. H. proti*

Spojenému království, č. 44787/98, rozsudek ze dne 25. září 2001, § 76, a *Allan proti Spojenému království*, č. 48539/99, rozsudek ze dne 5. listopadu 2002, § 42).

56. Při určování, zda bylo řízení jako celek spravedlivé, je třeba přihlídnout také k tomu, zda byla dodržena práva obhajoby. Zejména je třeba přezkoumat, zda měl stěžovatel možnost zpochybnit pravost důkazů a vznést námitky proti jejich použití. Kromě toho je třeba vzít v úvahu kvalitu důkazů, okolnosti, za nichž byly získány, a to, zda tyto okolnosti zpochybňují jejich spolehlivost nebo přesnost. Ačkoli nemusí nutně vzniknout problém týkající se spravedlnosti řízení v případě, že získané důkazy nebyly podpořeny jiným materiálem, lze poznamenat, že pokud jsou důkazy velmi silné a neexistuje riziko, že by byly nespolehlivé, potřeba podpůrných důkazů je odpovídajícím způsobem slabší (viz mimo jiné *Khan proti Spojenému království*, cit. výše, § 35 a 37; *Allan proti Spojenému království*, cit. výše, § 43; *Jalloh proti Německu*, cit. výše, § 96). V této souvislosti Soud dále přikládá váhu tomu, zda daný důkaz byl či nebyl rozhodující pro výsledek řízení (srov. zejména *Khan proti Spojenému království*, cit. výše, § 35 a 37).

57. Pokud jde o posouzení povahy zjištěného porušení Úmluvy, Soud opakuje, že otázku, zda použití informací získaných v rozporu s článkem 8 jako důkazu vedlo k tomu, že řízení bylo jako celek nespravedlivé v rozporu s článkem 6, je třeba určit s ohledem na všechny okolnosti případu, včetně respektování práv stěžovatele na obhajobu a kvality a důležitosti dotčených důkazů (srov. mimo jiné *Khan proti Spojenému království*, cit. výše, § 35–40; *P. G. a J. H. proti Spojenému království*, cit. výše, § 77–79; *Bykov proti Rusku*, č. 4378/02, rozsudek velkého senátu ze dne 10. března 2009, § 94–98, ve kterém nebylo shledáno porušení článku 6). Zvláštní hlediska však platí pro použití důkazů získaných v rozporu s článkem 3 v trestním řízení. Použití takového důkazu, který byl zajištěn v důsledku porušení jednoho ze základních a absolutních práv zaručených Úmluvou, vždy vyvolává vážné otázky ohledně spravedlnosti řízení, a to i v případě, že připuštění takového důkazu nebylo rozhodující pro zajištění odsouzení (viz *İçöz proti Turecku*, č. 54919/00, rozhodnutí ze dne 9. ledna 2003; *Jalloh proti Německu*, cit. výše, § 99 a 104; *Göçmen proti Turecku*, č. 72000/01, rozsudek ze dne 17. října 2006, § 73–74; [*Harutyunyan proti Arménii*, č. 36549/03, rozsudek ze dne 28. června 2007, § 63]).

58. V souladu s tím Soud v souvislosti s přiznáním jako takovým konstatoval, že připuštění výpovědí získaných v důsledku mučení (srov. *Örs a ostatní proti Turecku*, č. 46213/99, rozsudek ze dne 20. června 2006, § 60; *Harutyunyan proti Arménii*, cit. výše, § 63, 64 a 66, a *Levința proti Moldavsku*, č. 17332/03, rozsudek ze dne 16. prosince 2008, § 101, 104 a 105) nebo v důsledku jiného špatného zacházení v rozporu s článkem 3 (srov. *Söylemez proti Turecku*, č. 46661/99, rozsudek ze dne 21. září 2006, § 107 a 122–24; [*Göçmen proti Turecku*, č. 72000/01, rozsudek ze dne 17. října 2006, § 73–74]) jako důkazů ke zjištění relevantních skutečností v trestním řízení činí řízení jako celek nespravedlivým. Tento závěr platí bez ohledu na důkazní hodnotu výpovědí a bez ohledu na to, zda jejich použití bylo rozhodující pro odsouzení obžalovaného (tamtéž).

59. Pokud jde o použití skutečných důkazů získaných v přímém důsledku špatného zacházení v rozporu s článkem 3 v soudním řízení, Soud se konstatoval, že usvědčující skutečné důkazy získané v důsledku násilných činů, přinejmenším těch, které by musely být kvalifikovány jako mučení, by nikdy neměly být použity jako důkaz viny oběti, bez ohledu na jejich důkazní hodnotu. Jakýkoli jiný závěr by pouze nepřímě legitimizoval druh morálně zavrhováníhodného jednání, které se autoři článku 3 Úmluvy snažili zakázat, nebo by jinými slovy „poskytl brutalitě plášť práva“ (viz *Jalloh proti Německu*, cit. výše, § 105). V rozsudku ve věci *Jalloh* ponechal Soud otevřenou otázku, zda použití skutečného důkazu získaného činem, který je klasifikován jako nelidské a ponižující zacházení, ale nedosahuje intenzity mučení, vždy znamená nespravedlivý proces, tj. bez ohledu zejména na váhu přikládanou důkazu, jeho důkazní hodnotu a možnosti obžalovaného napadnout jeho přijetí a použití v

procesu (tamtéž, § 106–107). V konkrétních okolnostech tohoto případu shledal porušení článku 6 (tamtéž, § 107–108).

60. Pokud jde o použití důkazů získaných v rozporu s právem nevypovídat a právem neobviňovat sebe sama, Soud opakuje, že se jedná o obecně uznávané mezinárodní standardy, které jsou základem pojmu spravedlivého procesu podle článku 6. Jejich smysl spočívá mimo jiné v ochraně obviněného před nevhodným donucením ze strany orgánů, což přispívá k zamezení justičních omylů a k naplnění cílů článku 6. Právo neobviňovat sebe sama zejména předpokládá, že obžaloba v trestní věci usiluje o prokázání svých tvrzení proti obžalovanému, aniž by se uchýlila k důkazům získaným metodami násilí nebo nátlaku v rozporu s vůlí obžalovaného (viz mimo jiné *Saunders proti Spojenému království*, č. 19187/91, rozsudek velkého senátu ze dne 17. prosince 1996, § 68; *Heaney a McGuinness proti Irsku*, č. 34720/97, rozsudek ze dne 21. prosince 2000, § 40; *Jalloh proti Německu*, cit. výše, § 100).

(b) Použití výše uvedených zásad na projednávanou věc

61. Vzhledem k tomu, že požadavky čl. 6 odst. 3 týkající se práva na obhajobu a práva neobviňovat sebe sama je třeba považovat za zvláštní aspekty práva na spravedlivý proces zaručeného čl. 6 odst. 1, bude Soud posuzovat námitky na poli těchto dvou ustanovení společně (srov. mimo jiné *Windisch proti Rakousku*, č. 12489/86, rozsudek ze dne 27. září 1990, § 23; *Liidi proti Švýcarsku*, č. 12433/86, rozsudek ze dne 15. června 1992, § 43; *Funke proti Francii*, č. 10828/84, rozsudek ze dne 25. února 1993, § 44; *Saunders proti Spojenému království*, cit. výše, § 68).

62. Při zkoumání, zda lze ve světle výše uvedených zásad považovat trestní řízení proti stěžovateli, který od počátku vznášel námitky proti použití důkazů získaných v rozporu s jeho právy podle Úmluvy, za spravedlivé jako celek, musí Soud nejprve posoudit povahu dotčeného porušení Úmluvy a míru porušení, za níž byly napadené důkazy získány. Soud odkazuje na svůj výše uvedený závěr, že výpověď stěžovatele, kterou učinil ráno dne 1. října 2002 při výsledku provedeném E., byla získána v rozporu s článkem 3 (viz § 108 výše). Dále dospěl k závěru, že nic nenasvědčuje tomu, že by stěžovateli bylo podruhé vyhrožováno policií v Birsteinu nebo během cesty na toto místo a zpět za účelem donutit jej odhalit skutečné důkazy (viz § 99 výše).

63. Soud bere na vědomí závěr krajského soudu, že výpovědi stěžovatele učiněné po výhrůžce, včetně výpovědí učiněných v Birsteinu a výpovědí učiněných při zpáteční cestě na policejní stanici, byly učiněny pod nepřetržitým účinkem výhrůžek učiněných během výsledku, a proto jsou nepřipustné (...), zatímco skutečné důkazy, které vyšly najevo v důsledku těchto výpovědí, považoval za přípustné. Soud poznamenává, že v řízení před vnitrostátními soudy byly napadené skutečné důkazy kvalifikovány jako důkazy, o nichž se vyšetřovací orgány dozvěděly v důsledku výpovědí získaných od stěžovatele („dalekosáhlý účinek“ (*Fernwirkung*)...). Pro účely vlastního posouzení podle článku 6 považuje Soud za rozhodující, že existuje příčinná souvislost mezi výsledkem stěžovatele, který byl v rozporu s článkem 3, a skutečnými důkazy zajištěnými orgány v důsledku indicí stěžovatele, včetně nálezu těla J. a pitevního protokolu o něm, stop pneumatik zanechaných stěžovatelovým autem u rybníka, jakož i batohu a oblečení J. a psacího stroje stěžovatele. Jinými slovy, napadené skutečné důkazy byly zajištěny jako přímý důsledek jeho výsledku policií, kterým byl porušen článek 3.

64. Kromě toho vzniká problém na poli článku 6 v souvislosti s důkazy získanými v důsledku metod porušujících článek 3 pouze tehdy, pokud tyto důkazy nebyly vyloučeny z použití v trestním řízení stěžovatele. Soud konstatuje, že krajský soud v hlavním líčení nepřipustil žádné z přiznání, které stěžovatel učinil při vyšetřování pod pohrůžkou nebo v důsledku stále trvajících účinků pohrůžky (...). Tento soud však zamítl návrh stěžovatele na začátku soudního řízení a odmítl zakázat použití důkazů, které vyšetřovací orgány zajistily v

důsledku jeho výpovědí učiněných pod přetrvávajícím vlivem zacházení v rozporu s článkem 3 (...).

65. Soud je proto vyzván, aby přezkoumal, jaké důsledky pro spravedlivost procesu má připuštění skutečných důkazů získaných v důsledku jednání, které je kvalifikováno jako nelidské zacházení v rozporu s článkem 3, ale není mučením. Jak je uvedeno výše (viz § 166–67), ve své dosavadní judikatuře dosud nevyřešil otázku, zda použití takových důkazů vždy znamená nespravedlivý proces, tj. bez ohledu na další okolnosti případu. Shledal však, že jak použití výpovědí získaných v důsledku zacházení s osobou v rozporu s článkem 3 v trestním řízení – bez ohledu na kvalifikaci tohoto zacházení jako mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení – tak použití skutečných důkazů získaných v přímém důsledku mučení automaticky činí řízení jako celek nespravedlivým, což je v rozporu s článkem 6 (tamtéž).

66. Soud konstatuje, že mezi státy, jež jsou smluvní stranou Úmluvy, soudy jiných států a dalšími institucemi sledujícími lidská práva nepanuje jasná shoda ohledně přesného rozsahu použití pravidla vyloučení (...). Na přípustnost takového důkazu mohou mít vliv zejména takové faktory, jako je skutečnost, zda by napadený důkaz byl v každém případě nalezen později, nezávisle na zakázané metodě vyšetřování.

67. Soud si je dále vědom různých soupeřících práv a zájmů. Na jedné straně vyloučení – často spolehlivých a přesvědčivých – skutečných důkazů v trestním řízení brání účinnému stíhání trestné činnosti. Není pochyb o tom, že oběti trestných činů a jejich rodiny, stejně jako veřejnost, mají zájem na stíhání a potrestání pachatelů trestných činů a v tomto případě byl tento zájem velmi důležitý. Tento případ je navíc zvláštní i tím, že napadené skutečné důkazy byly získány nezákonnou metodou výslechu, která sama o sobě nesměřovala k podpoře vyšetřování trestné činnosti, ale byla použita pro preventivní účely, konkrétně za účelem zachrany života dítěte, a tedy za účelem ochrany dalšího základního práva zaručeného Úmluvou, a to článku 2. Na druhé straně má obžalovaný v trestním řízení právo na spravedlivý proces, které může být zpochybněno, pokud vnitrostátní soudy použijí důkazy získané v důsledku porušení zákazu nelidského zacházení podle článku 3, což je jedno ze základních a absolutních práv zaručených Úmluvou. Ve skutečnosti existuje také zásadní veřejný zájem na zachování integrity soudního procesu, a tím i hodnot civilizovaných společností založených na zásadách právního státu.

68. S ohledem na výše uvedené zájmy v kontextu článku 6 nemůže Soud nevzít na vědomí skutečnost, že článek 3 Úmluvy zakotvuje absolutní právo. Jelikož je absolutní, nelze proti němu zvažovat jiné zájmy, jako je závažnost vyšetřovaného trestného činu nebo veřejný zájem na účinném trestním stíhání, neboť by to narušilo jeho absolutní povahu (srov. také *mutatis mutandis Saadi proti Itálii*, cit. výše, § 138–39). Podle názoru Soudu nelze dosáhnout ochrany lidského života ani zajištění odsouzení za cenu ohrožení ochrany absolutního práva nebýt vystaven špatnému zacházení, které zakazuje článek 3, neboť by to znamenalo obětování těchto hodnot a znevážení výkonu spravedlnosti.

69. Soud v této souvislosti bere na vědomí také argument vlády, že podle Úmluvy byla povinna použít trestní právo proti vrahovi, a chránit tak právo na život. Úmluva skutečně vyžaduje, aby právo na život bylo zajištěno smluvními státy (viz, kromě mnoha jiných zdrojů, *Osman proti Spojenému království*, č. 23452/94, rozsudek ze dne 28. října 1998, § 115–116). Nezavazuje však státy k tomu, aby tak činily jednáním, které porušuje absolutní zákaz nelidského zacházení podle článku 3 nebo způsobem, který porušuje právo každého obviněného na spravedlivý proces podle článku 6 (srov. *mutatis mutandis Osman proti Spojenému království*, cit. výše, § 116). Soud uznává, že zástupci státu v tomto případě jednali v obtížné a stresové situaci a snažili se zachránit život. To však nic nemění na tom, že skutečné důkazy získali porušením článku 3. Navíc právě tvář v tvář nejtěžším trestům má být v demokratických společnostech v nejvyšší možné míře zajištěno dodržování práva na

spravedlivý proces (srov. *Salduz proti Turecku*, č. 36391/02, rozsudek velkého senátu ze dne 27. listopadu 2008, § 54).

70. Na rozdíl od článku 3 však článek 6 nezakotvuje absolutní právo. Soud proto musí určit, jaká opatření je třeba považovat za nezbytná a dostatečná v trestním řízení ohledně důkazů zajištěných v důsledku porušení článku 3, aby byla zajištěna účinná ochrana práv zaručených článkem 6. Jak bylo stanoveno v judikatuře Soudu (viz § 165–67 výše), použití takových důkazů vyvolává závažné otázky týkající se spravedlnosti řízení. Je pravda, že v kontextu článku 6 může být připuštění důkazů získaných jednáním, které článek 3 absolutně zakazuje, pobídkou pro policisty, aby takové metody používali i přes tento absolutní zákaz. Potlačení a účinná ochrana jednotlivců před používáním vyšetřovacích metod, které porušují článek 3, může proto zpravidla vyžadovat také vyloučení skutečných důkazů, které byly získány v důsledku porušení článku 3, z použití u soudu, i když jsou tyto důkazy od porušení článku 3 vzdálenější než důkazy získané bezprostředně v důsledku porušení tohoto článku. V opačném případě je soudní řízení jako celek nespravedlivé. Soud se však domnívá, že spravedlnost trestního řízení i účinná ochrana absolutního zákazu podle článku 3 jsou v tomto kontextu ohroženy pouze tehdy, pokud bylo prokázáno, že porušení článku 3 mělo vliv na výsledek řízení proti obžalovanému, tj. mělo dopad na jeho odsouzení nebo trest.

71. Soud podotýká, že v projednávaném případě krajský soud výslovně založil svá skutková zjištění týkající se provedení trestného činu spáchaného stěžovatelem – a tedy zjištění rozhodná pro odsouzení stěžovatele za vraždu a únos s vydíráním – výhradně na novém, plném doznání, které stěžovatel učinil při hlavním líčení (viz § 34 výše). Kromě toho krajský soud považoval nové doznání za zásadní, ne-li jediný podklad pro svá skutková zjištění týkající se plánování trestného činu, která rovněž hrála roli při odsouzení stěžovatele a vynesení rozsudku (tamtéž). Další důkazy, které byly v soudním řízení připuštěny, nepoužil krajský soud proti stěžovateli k prokázání jeho viny, ale pouze k ověření pravdivosti jeho doznání. Tyto důkazy zahrnovaly výsledky pitvy příčiny smrti J. a stopy pneumatik zanechané autem stěžovatele v blízkosti rybníka, kde byly nalezeny ostatky dítěte. Krajský soud dále poukázal na podpůrné důkazy, které byly zajištěny nezávisle na prvním přiznání, které bylo na stěžovateli pod pohrůzkou vynuceno, vzhledem k tomu, že stěžovatel byl policií tajně sledován již od okamžiku převzetí výkupného a že jeho byt byl bezprostředně po jeho zatčení prohledán. Tyto důkazy, které nebyly „poskvřeny“ porušením článku 3, zahrnovaly svědectví sestry J., znění vyděračského dopisu, vzkaz nalezený v bytě stěžovatele týkající se plánování trestného činu, jakož i peníze na výkupné, které byly nalezeny v bytě stěžovatele nebo byly vyplaceny na jeho účty (tamtéž).

72. S ohledem na výše uvedené má Soud za to, že to bylo druhé přiznání stěžovatele u soudu, které – samo o sobě nebo potvrzené dalšími neznehodnocenými skutečnými důkazy – bylo základem jeho odsouzení za vraždu a únos s vydíráním a jeho odsouzení. Napadené skutečné důkazy nebyly nezbytné a nebyly použity k prokázání jeho viny nebo k určení jeho trestu. Lze tedy říci, že došlo k přerušení příčinného řetězce vedoucího od zakázaných metod vyšetřování k odsouzení a trestu stěžovatele, pokud jde o napadené skutečné důkazy.

73. Ve světle těchto zjištění musí Soud dále přezkoumat, zda porušení článku 3 při vyšetřování mělo vliv na stěžovatelovo doznání u soudu. Připomíná, že stěžovatel ve své stížnosti podané k Soudu tvrdil, že tomu tak bylo. Ve svém podání namítal, že neměl v procesu jinou možnost obhajoby než se přiznat, když krajský soud na začátku procesu zamítl jeho žádost o vyloučení skutečných důkazů získaných v rozporu s článkem 3.

74. Soud v první řadě poznamenává, že před svým doznáním druhého dne hlavního líčení byl stěžovatel poučen o svém právu nevypovídat a o tom, že žádná z jeho předchozích výpovědí k obvinění nemůže být použita jako důkaz proti němu (viz § 34 výše). Je proto přesvědčen, že vnitrostátní právní předpisy a praxe spojovaly s přiznáním získaným zakázaným špatným zacházením důsledky (srov. *Hulki Güneş proti Turecku*, č. 28490/95,

rozsudek ze dne 19. června 2003, § 91; *Göçmen proti Turecku*, cit. výše, § 73) a že v tomto ohledu byl obnoven status *quo ante*, tj. situace, v níž se stěžovatel nacházel před porušením článku 3.

75. Kromě toho stěžovatel, který byl zastoupen obhájcem, ve svých výpovědích druhého dne a na konci hlavního líčení zdůraznil, že se přiznává svobodně s pocitem viny, a proto, aby převzal odpovědnost za svůj trestný čin navzdory událostem z 1. října 2002 (...). Učinil tak bez ohledu na skutečnost, že předtím neuspěl s návrhem na vyloučení napadených skutečných důkazů. Soud tedy nemá důvod se domnívat, že stěžovatel nemluvil pravdu a že by se nedoznal, pokud by krajský soud na počátku řízení rozhodl o vyloučení napadených skutečných důkazů, a že by tedy jeho doznání mělo být považováno za důsledek opatření, která zmařila podstatu jeho práva na obhajobu.

76. V každém případě je z odůvodnění krajského soudu zřejmé, že druhé doznání stěžovatele v poslední den hlavního líčení bylo rozhodující pro jeho odsouzení za vraždu, tedy za trestný čin, za který by jinak nemusel být uznán vinným (...). Doznání stěžovatele se týkalo mnoha dalších prvků, které nesouvisely s tím, co bylo možné prokázat napadenými skutečnými důkazy. Zatímco tyto důkazy prokázaly, že J. byl udušen a že stěžovatel byl přítomen u rybníka v Birsteinu, jeho doznání zejména prokázalo jeho úmysl J. zabít, jakož i jeho motivy k tomuto činu. S ohledem na tyto skutečnosti není Soud přesvědčen, že v důsledku nevyloučení napadených důkazů na začátku hlavního líčení nemohl stěžovatel mlčet a neměl již jinou možnost obhajoby než se přiznat. Soud proto není přesvědčen, že porušení článku 3 během vyšetřování mělo vliv i na přiznání stěžovatele u soudu.

77. Pokud jde o právo na obhajobu, Soud dále podotýká, že stěžovateli byla poskytnuta možnost napadnout přijetí dotčených skutečných důkazů v jeho soudním řízení a že krajský soud měl prostor zvážit, zda tyto důkazy vyloučit. Proto ani v tomto ohledu nebylo právo stěžovatele na obhajobu opomenuto.

78. Soud podotýká, že stěžovatel tvrdil, že byl při hlavním líčení zbaven ochrany poskytované právem neobviňovat sebe sama. Jak je uvedeno výše (viz § 168), právo neobviňovat sebe sama předpokládá, že obžaloba prokáže svůj případ proti obžalovanému, aniž by se uchýlila k důkazům získaným metodami násilí nebo nátlaku v rozporu s jeho vůlí. Soud odkazuje na svá výše uvedená zjištění, že vnitrostátní soudy založily stěžovatelovo odsouzení na jeho druhém doznání v soudním řízení, aniž by použily napadené skutečné důkazy jako nezbytný důkaz jeho viny. Soud proto dospěl k závěru, že v řízení proti stěžovateli bylo dodrženo právo neobviňovat sebe sama.

79. Soud dospěl k závěru, že za konkrétních okolností stěžovatelova případu nemělo nevyloučení napadených skutečných důkazů, zajištěných po výpovědi získané nelidským zacházením, vliv na stěžovatelovo odsouzení a trest. Vzhledem k tomu, že byla dodržena i práva stěžovatele na obhajobu a právo neobviňovat sám sebe, je třeba proces jako celek považovat za spravedlivý.

80. Nedošlo tedy k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 Úmluvy.

189. (...)

A. Újma

81. Stěžovatel nepožadoval přiznání náhrady majetkové ani nemajetkové újmy a zdůraznil, že cílem jeho stížnosti bylo dosáhnout obnovy řízení před vnitrostátními soudy. Vláda se k této otázce nevyjádřila.

82. Soud proto náhradu škody nepřiznává. Pokud jde o konkrétní opatření požadované stěžovatelem jako náhrada škody, Soud se vzhledem k závěru učiněnému podle článku 6 domnívá, že neexistuje žádný důvod, aby stěžovatel požadoval obnovu řízení nebo znovuvetření případu před vnitrostátními soudy.

192.–199. (...)

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD

1. *zamítá* jednomyslně předběžnou námitku vlády týkající se stížnosti stěžovatele podle článku 6 Úmluvy;
2. *rozhoduje* jedenácti hlasy proti šesti, že stěžovatel může nadále tvrdit, že je „obětí“ porušení článku 3 Úmluvy pro účely článku 34 Úmluvy;
3. *rozhoduje* jedenácti hlasy proti šesti, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy;
4. *rozhoduje* jedenácti hlasy proti šesti, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 Úmluvy;
5. *rozhoduje* deseti hlasy proti sedmi
 - (a) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovateli do tří měsíců částku 1 723,40 EUR (jeden tisíc sedm set dvacet tři eur a čtyřicet centů) na náhradě nákladů řízení, a navíc případnou daň, která může být stěžovateli uložena;
 - (b) že od uplynutí výše uvedených tří měsíců až do vypořádání se platí z výše uvedené částky jednoduchý úrok ve výši mezní zápůjční sazby Evropské centrální banky v době prodlení, zvýšený o tři procentní body;
6. *zamítá* jednomyslně zbývající části návrhu stěžovatele na spravedlivé zadostiučinění.

Vypracováno v angličtině a francouzštině a sděleno na veřejném zasedání v Paláci lidských práv ve Štrasburku dne 1. června 2010.

Erik Fribergh

Jean-Paul Costa

tajemník

předseda

(...)